

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrta leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Uredništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katoškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravišvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije.

En inserat se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka pettivrsta 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Eno leto vojska.

Dne 25. julija m. l. je avstr. poslanik zapustil Belgrad, ker nam srbska vlada ni hotela dati popojnega zaščotjenja zaradi serajevskega umora in vednega vznemirjanja naših jugoizhodnih pokrajin. Dne 28. julija je Avstrija napovedala Srbiji vojsko.

Za Srbijo se je takoj zavzela Rusija in zdaj se je začela velika borba z Rusijo. Skraja so se spopadale le prednje straže. V drugi polovici mesca avgusta pa so se že začele resne in obširne bitke v izhodni Galiciji in na Rusko-Poljskem. Od dne 22. do 25. avgusta je bila bitka pri Krasniku, tej je sledila bitka pri Komarowu, obe sta bili za nas zmagoviti. Toda izhodno od Lvova, kjer smo se srečali z Rusi dne 24. avgusta, smo se morali umakniti ruski premoci in cela naša fronta se je pomikala nazaj. Ves ruski naval so začetkom morale vzeti naše avstrijske čete na se, kajti Nemčija je bila do sredine oktobra preveč zaposlena v Franciji in Belgiji. Se le s tem časom se je začel na francosko-nemškem bojišču stoječ boj iz strelskih jarkov, ki je polagoma omogočil Nemcem da so lahko začeli tudi proti Rusom pošiljati svoje čete.

Začetkom oktobra je že začela avstrijska armada, pomnožena prvič z nemškimi silami pod vodstvom generala Hindenburga ofenzivo in sicer proti Varšavi in Ivangorodu. Avstrijski del prodirajočih zaevniških armad je zdržal spopad z Rusi, toda Hindenburg se je bil preslab in se je moral po 26. oktobru umakati proti nemški meji. Mi z njim. Ko so se nemške čete nanovo uvrstile, se je začelo zopet prodiranje avstrijsko-nemške armade in Rusi so bili v prvi polovici mesca decembra potisnjeni na črto Dunajec — Nida — Pilica — Bzura.

Na tej črti so zdržali do maja letošnjega leta, kajti z novim letom so začeli svoje glavne moči zbirati v Karpatih. Za vsako ceno so hoteli predreti našo karpatsko fronto ter se razliti s svojimi četami po ogrskih planjavah. Toda naše izredno vrlo vojaštvo pod modrim vodstvom generala Borojeviča je stalo kakor nepremakljiv zid in se ni dalo premakniti. Dne 20. marca se je morala udati trdnjava Przemysl radi pomanjkanja živil. Na to so bili v aprilu posebno hudi boji v Karpatih. Toda vse zaman.

Dne 2. maja se je začela v Galiciji ob Dunajcu in Biali od našega vojskovodje Konrad-Hecendorfa bistroumno zasnovana ofenziva proti Rusom. Ruske čete so se morale umakati in izginiti tudi iz Karpatov. Dne 3. julija je bil Przemysl zopet v naših rokah. Dne 22. junija je padel Lvov. Na to se obrne glavna sila avstrijsko-nemške armade proti severu, kjer danes stoji blizu črte Ivangorod—Lublin—Holm.

Na srbskem bojišču smo mesca avgusta vdrl v Srbijo. Potem se je začela srbska ofenziva, ki se je ustavila s porazom timoške divizije pri Mitrovici. Koncem oktobra so bili Srbi izgnani iz naše zemlje. Začela se je nova ofenziva z naše strani. Dne 2. decembra je general Franek zasedel Belgrad. Naše čete so prodrle do Kragujevca. Toda na to smo se zopet umaknili. Vendar je srbska armada tako izčrpana in zmučena, da se do danes ni povzpela do nove ofenzive. Z dnem 23. decembra je sprejel nadvojvoda Evgen vodstvo naših balkanskih čet.

Dne 23. maja nam je Italija napovedala vojsko. Na vojno napoved je takoj odgovorila naša še nikdar premagana mornarica pod poveljstvom admiral Hausa, drzno je napadla italijansko obal. Na suhem zaman buta Lah v našo goriško, koroško in tirolsko fronto, ne more nas premakniti niti za korak. Naše vojaštvo kopni po trenutku, ko bo dovolj

ojačeno, lahko začelo z ofenzivo tudi na južnem bojišču.

Hrvaški vojni duhovnik.

Z italijanskega bojišča se poroča:

Po bitki pri Plaveh, na katero bo naša armada lahko za vse večne čase gledala z opravičenim ponosom, je divizijski župnik Lovrič obiskal svoje vrle Dalmatince, kateri so v boju izvrševali čudeže junaštva.

Ko so Dalmatinci opazili svojega divizijskega župnika, se jih je polastilo veliko veselje in tekmovali so med seboj, kdo bi bil prvi, ki bi o prihodu dušnega pastirja poročal majorju Turudiji, čegar čine bodo v bodoče opevale dalmatinske „gusli.“ Kakor otroci svojemu očetu, če mu imajo sporočiti veselo sporočilo, tako so pridrveli junaški Dalmatinci k majorju z besedami: „On je prišel! On je prišel!“ Major je v pozdrav divizijskega župnika po brutovsko objel. Ko je župnik svoje vrle čete nagovoril v posameznih oddelkih, se je podal na prostor, ki je bil določen za skromno častniško obednico na tem bojišču.

Globoko ganjen se je tam vzdignil junak od Drine in Soče, major Turudija, in je divizijskega župnika nagovoril s sledečimi besedami: „Bitka ob Soči bo eno izmed najlepših poglavij v zgodovini naše slavne armade. Ti, preljubi naš dušni pastir, si k tej slavi zmagi, ki bo v zgodovini brezprimeren zgled junaških činov, veliko, zelo veliko pripomogel. Ne orožje, ne smrtonosne krogle, temveč navdušenje naših vrlih vojakov je zmigalo. To navdušenje pa si ti vnel v srce naših vojakov. Ti si našim ljudem v lil duha vzvišenega junaštva, ti si moje junake, predno so šli v določene jim strelske jarke, navdušil za cesarja, prestol in domovino; ti si jih spremenil v leve! Po tvojih nepozabnih nagovorih, si sam rekel: „Čudeže bodo delali! Ljubljenemu vladarju bodo napravili veliko veselje!“ Tvoje prerokovanje se je izpolnilo. Junaški čini mojih vrlih vojakov ob Soči so najlepše Tvoje plačilo. Ti si pri polku, ki je ovenčan z vencom zmage, posebno pa pri mojem bataljonu zaslužil večno slavo.“

Kakšen je Lovrič, takšni so vsi hrvaški in slovenski duhovniki, ki delujejo na bojišču.

Savinjčani kljubujejo Italijanom.

Pionir Ivan Jordan iz Gotovelj nam piše z italijanskega bojišča:

Več Slovencev, pred vsem Savinječanov, nas je skupaj pri jedni stotnji in se prav dobro zabavamo. Da našim znancom malo dolg čas prikrajšamo, opišemo v par vrstah, da tudi nas pionirje ne pustijo Italijani mirno opraviti svojo nalogo. Bilo je namreč ravno na Sv. Petra večer, ob isti uri, ko smo v mirnem času Savinječani še najbolj krepko obhajali dotične župnije patrona. Razšli smo se sem in tam, da popravimo svoja kritja, ki so bila razbita od težkih neprijateljevih granat. Bilo nas je pet Slovencev skupaj, ki smo imeli nalogo, popraviti kritje, katero je imelo pri kraju na prednji strani veliko luknjo od granate. Vreme ni bilo ugodno; grmelo je, se bliskalo in deževalo. Komaj smo očistili razvalino kamenja in napravili lego za kamen na kamen, udari granata za korak pred kritjem, da so padali debeli kosi kamenja na streho naše postojanke in čez nas. Za trenutek je bila že druga granata skozi prednji zid v našem kritju. Ker je bil zid debel, ni bilo škode, samo nekaj kamenja se je udrlo. Bilo je seveda vse retrešeno in nevarno, da nas ne bi podsulo. Razšli smo se tu in tam izven kritja. Granate so padale tako gosto, da nihče ni vedel prostora, kam ne bi granata udarila. Napravil sem nekaj korakov v bližnjo jamo, že pa de granata ob strani, močen zračni pritisk me pahne daleč proč v jamo in mi odnese čepico, da še sedaj ne vem kam. Počasi se zopet vzdignem in grem malo naprej, kjer vidim infanterista ležati. Vsedem se poleg njega. Ko ga natančneje malo pogledam, mu vzamem čepico in se z njo pokrijem, ker sem videl, da njega pač ne bo več zeblo v glavo.

Granate se vedno padajo tu tam, a ne več tako gostoto. Sel sem počasi nazaj na delo, moj prijatelj je delo že nadaljeval, pa tudi drugi so počasi prišli skupaj ter smo naše delo popolnoma izvršili, čeprav so nas Italijani celi čas malo plašili. Poškodovan ni bil od nas nihče. Največ škode sem imel jaz, ker sem imel hlače raztrgane in koleno malo razkraspano.

Mnogo pozdravov Savinječanom in vsem spodnještajerskim Slovincem pošiljajo: Ivan Jordan, Gotovlje, Friderik Selinšek, Janez Tuš, Jožef Cretnik, J. Lobnikar, Grajska vas, in Rudolf Rus.

Obmejni Slovenec, ki se bori že na tretjem bojišču.

Korporal Jakob Polanec, doma iz Dobrenja, župnija Spodnja Sv. Kungota, je bil ranjen že na srbskem in ruskem bojišču. Sedaj, ko je okreval, so ga poslali še na italijansko bojišče, odkoder nam piše dne 18. julija:

Lajsko leto na god sv. Jakoba sem se svoj imendan veselo obhajal med svojimi znanci in sorodniki. Kmalu nato pa nas je domovina klicala na boj. Poslovil sem se od edinega brata Janeza, ki je že dal svoje življenje za domovino, poslovil sem se zadnjikrat od ljubeče mamice, ki so med tem časom doma umrli. Nisem jih mogel pokropiti, ker sem bil tisti čas na krvavem bojišču.

Hude čase sem doživel v Srbiji in Rusiji, bil sem dvakrat hudo ranjen, a Bog mi je dal zopet ljubo zdravje. Sedaj se borim proti hinavskemu polentariju, kateri je postavil pred naše postojanke silno močno, a malo korajžno armado.

Mi se Italijani prav nič ne bojimo. Veliko zabavo imamo, ko nam v begu kažejo krvave hrbte in pete. Italijan ima grozne izgube. A naše niso tako velike. Sicer pa nas čuva Marija, ker se borimo za pravično stvar, Italijan pa za hudobno reč. Mnogo pozdravov pošiljata zvesta tovariša Jak. Polanec in Filip Klinc, doma od Sv. Miklavža pri Ormožu.

Dokler slovenska kri po žilah teče, so ragom bo gorje!

Z italijanskega bojišča nam poročajo hrabri slovenski fantje, doma iz okolice župnije Planine, tako-le:

Že precej časa se nahajamo na Krasu, katerega površino obstreljujejo polentariji z neštevili granatami, ki drobijo le ubogo kamenje, ker nas le malo kedaj zadenejo. Seveda nas slovenskih fantov se ogibajo, kot bi se nas bale. Zato smo se hvala Bogu zdravi in veseli ter si zapojemo tuintam kako domačo, da je kar veselje. Polentariji si ne upajo priti preblizu nas, ker preobro vedo, da jim potem ne bi dobro polenta teknila. Kajti če krogle iz avstrijskih pušk zažvižgajo, Italijani že jokajo in če topovi zagrmijo, že pokažejo pete.

Dokler slovenska kri po žilah teče, in v prsih bije nam srce, branimo mi domovje naše, in sovragu bo gorje! Z združenimi močmi za cesarja in domovino!

Vse prijatelje in bralce „Slovenskega Gospodarja“ pozdravljajo vojaki telefoničnega odseka: Mihael Salobir, Ivan Smigove, Martin Melanšek in Frane Smid iz planinske okolice doma.

Vsak padli Avstrijec stane Italijane 10 000 kron.

Alojz Weiss, doma iz Krčevine pri Mariboru, nam piše dne 21. julija z italijanskega bojišča:

Bilo je dne 1. julija že proti jutru, ko pridomo v strelske jarke, ki so prav ugodno narejeni in proti slabemu vremenu zavarovani. Naši fantje ... pešpolka se prav dobre volje splazijo v nje. Kmalu prisije ljubo solnce in pozdravi nas lepi dan. „Danes bode vroče“, si govorijo. Bilo je res tako. Proti 7. uri zjutraj se začne divji ples. Prva granata pade na levo